

ความเชื่อและพิธีกรรมตามบทบาทของผู้นำทางจิตวิญญาณใน ร่างทรงเทพเจ้าจีนที่มีต่อศาลเจ้าเมืองตรัง*

BELIEFS AND RITUALS ACCORDING TO THE ROLE OF SPIRITUAL LEADERS IN THE CHINESE DEITY EMBODIMENT TOWARDS THE SHRINE OF TRANG PROVINCE

อารีย์ ธรรมโคร่ง¹, อ้อมใจ วงษ์มณฑา^{2*}

Aree Tamkrong¹, Omjai Wongmontha^{2*}

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปัตตานี ประเทศไทย

¹Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Pattani, Thailand

²สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปัตตานี ประเทศไทย

²Princess Galyani Vadhana Institute of Cultural Studies, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Pattani, Thailand

*Corresponding author E-mail: omjai.w@psu.ac.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพิธีกรรมการเข้าทรง บทบาทของร่างทรงเทพเจ้าจีน และทัศนคติต่อร่างทรงเทพเจ้าจีนของคนในสังคมปัจจุบัน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ร่างทรง 15 คน และชาวบ้าน 30 คน ในตำบลทับเที่ยง บ้านควน โคกหล่อ น้ำผุด บ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง พิธีกรรมเข้าทรงที่จัดขึ้นประกอบไปด้วยพิธีกรรมที่หลากหลาย เช่น พิธีทางศาสนาเต๋า การเข้าทรง พิธียกเสาโกเต้ง การถือศีลกินเจ การสวดมนต์ แสดงอภินิหารในขบวนแห่พระ การบูชาเทพเจ้าเต๋า เป็นต้น ร่างทรงมีบทบาทด้านเศรษฐกิจ ปฏิสัมพันธ์กับสังคม การบำเพ็ญประโยชน์และสาธารณกุศล การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม ศาสนา สาธารณสุข สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายจีน การปรับตัวของชาวไทยเชื้อสายจีนให้เข้ากับสังคมพหุวัฒนธรรม ศิลปะและการศึกษา การพัฒนาความเป็นพลเมือง วัฒนธรรม ทักษะอาชีพการบริการ การอบรมเลี้ยงดูลูกของครอบครัว การสนับสนุนให้สืบทอดและอนุรักษ์ประเพณีการถือศีลกินเจและกิจกรรมของศาลเจ้า ร่างทรงเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวัฒนธรรมที่สะท้อนวิถีชีวิต ความรู้สึกและการปฏิสัมพันธ์ของคนในวัฒนธรรม ที่มีอิทธิพลทางจิตใจของคนในบริบทวัฒนธรรม ในด้านทัศนคติต่อร่างทรงจึงได้รับความเชื่อถือและคาดหวังให้ช่วยขจัดสิ่งไม่ดี บันดาลความเจริญและความเป็นสิริมงคล ในทางตรงกันข้าม หากคำทำนายไม่เป็นไปตามที่ผู้คนคาดหวังอาจเกิดความไม่มั่นใจในตัวเทพในจินตนาการซึ่งอาจขึ้นอยู่กับความเชื่อและแรงศรัทธาของผู้ที่เคารพนับถือ

คำสำคัญ: ความเชื่อ, พิธีกรรม, บทบาท, ร่างทรงเทพเจ้าจีน, ผู้นำทางจิตวิญญาณ

Abstract

The objective of this study is to investigate the ceremonial rituals of the Chinese deity embodiment, the role of, and contemporary attitudes toward the Chinese deity embodiment in contemporary society. The research adopts a qualitative approach and utilizes tools such as in-depth interviews and group discussions. with 15 experts and 30 local residents. Focusing on a

sample population in Tambon Thap Thieng, Ban Khwan, Khok Lo, Nam Phut, and Ban Pho, within Trang Province's Mueang District. The "entering the embodiment" ritual comprises several vital components, including Taoist rituals, Chinese deity embodiment, active participation of local worshippers, entering the embodiment, Koteng pole raising ceremony, observe religious precepts, pray, miraculous performances, and illumination of oil lamps. Chinese deity embodiment plays roles in economic aspects, societal interactions, philanthropy, benefits provision, religious paths, public health, and symbols created to establish the national identity of Thai people with Chinese heritage. These symbols express the adaptation of Thai-Chinese individuals to the multicultural society, encompassing arts, education, citizenship development, culture, service-oriented vocational skills, family-oriented child nurturing support, and the promotion of the transmission and conservation of cultural traditions, vegetarianism, and activities related to Chinese shrines. The Chinese deity embodiment is an integral part of a cultural group that reflects the lifestyle, emotions, and interactions of people within that culture. It influences the psyche of individuals in the cultural context. In terms of attitudes toward the Chinese deity embodiment, it is trusted and expected to help eliminate negativity, fostering prosperity and blessings. Conversely, if the predictions do not align with expectations, it might lead to uncertainty about the representative image of the deity in the imagination. This uncertainty could be contingent upon the beliefs and faith of those who hold the Chinese deity embodiment in reverence

Keywords: Belief, Rituals, Roles, Chinese Deity Embodiment, Spiritual Leader

บทนำ

ปัจจุบันร่างทรงได้พัฒนาไปสู่ความทันสมัย การเข้าทรงส่งผลต่อปัจเจกชนและสังคม สาเหตุจากเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทำให้ขาดที่พึ่งทางใจ เป็นสาเหตุให้การเข้าทรงและร่างทรง เข้ามามีบทบาทในสังคม วิธีการของร่างทรงคือวิธีการรักษา ให้คำปรึกษาที่มีมานาน ในสังคมสมัยใหม่ที่วิทยาศาสตร์ แต่การเข้าทรงเทพเจ้ากลับมีมากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าวงการร่างทรงเปิดรับคนใหม่ตามปริมาณปัญหาสังคม วิวัฒนาการการเข้าทรงให้เข้ากับสังคมยุคโลกาภิวัตน์ เป็นสิ่งสะท้อนว่าร่างทรงเป็นวงการที่เติบโตพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเชื่อเรื่องผีจัดว่าเป็นพัฒนาการของความเชื่อ มีการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีสัญลักษณ์ ไก่เคียงมนุษย์ การประกอบพิธีกรรมมีแบบแผนตายตัว มีการแบ่งแยกระหว่างผู้ร่วมพิธีกรรมและผู้ประกอบ พิธีกรรม การทรงเจ้าเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อเรื่องผีหรือไสยศาสตร์ มีรากเหง้ามาจากประวัติศาสตร์ มีการ พัฒนาสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมอย่างยากที่จะแยกออกจากกันได้ (รัตนพร เศรษฐกุล, 2537) แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื่อสายจีนเคารพวิญญาณบรรพบุรุษ เพราะเชื่อว่ามีบทบาทต่อวิถีชีวิต หากประสบ ผลสำเร็จ ถือว่าเป็นการดลบันดาลของบรรพบุรุษ หากประสบเคราะห์กรรมถือเป็นบทลงโทษจากบรรพบุรุษ ชาว จีนจึงให้ความเคารพนับถืออำนาจศักดิ์สิทธิ์ โดยสื่อจากเทพเจ้าหรือร่างทรง (สงบ เมฆาอภิรักษ์, 2537) นับได้ว่า การเข้าทรงช่วยแก้ปัญหาด้านจิตใจ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการเจ็บป่วย การขาดที่พึ่งจน กลายเป็นปัญหาความเดือดร้อนทางจิตใจ ก่อให้เกิดความเครียด ร่างทรงจะช่วยความคลายกังวล

การศึกษาวิจัยการเข้าทรงเทพเจ้าจีนในจังหวัดตรัง เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่สะท้อนวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ พฤติกรรม การปฏิบัติ รวมถึงอิทธิพลความเชื่อที่ยังคงสะท้อนจากการอนุรักษ์รักษาวรรณกรรมส่ง ต่อกันมารุ่นต่อรุ่นของคนไทยเชื้อชาติจีน และยังคงความมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนผ่านเทศกาลและงานประเพณี รวมถึง

วิถีและการดำรงชีวิตที่ปรากฏในสังคมปัจจุบันซึ่งถือได้ว่ามีอิทธิพลทางความคิด ความเชื่อและการตัดสินใจ เช่น การให้คำปรึกษาทางจิตวิญญาณ การให้กำลังใจ การเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อทางศาสนา การปฏิบัติต่อบรรพบุรุษ ผู้มีพระคุณและการอบรมเลี้ยงดูลูกหลาน การเชื่อมโยงชุมชนและผู้คน การบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนความเชื่อมโยงของพิธีกรรมความเชื่อกับสังคม โดยผู้วิจัยสนใจจะศึกษาโดยเฉพาะความเชื่อด้านการทรงเจ้าที่ได้รับปฏิบัติสืบทอดกันมาในศาลเจ้าจีนในบริบทพื้นที่จังหวัดตรัง ซึ่งมีการจัดงานพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับร่างทรงเทพเจ้าหลายแห่งเป็นประจำโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลกินเจของทุกปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพิธีกรรมการเข้าทรง และบทบาทของร่างทรงเทพเจ้าจีนที่มีต่อสังคมปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาความเชื่อและทัศนคติต่อร่างทรงเทพเจ้าจีนของประชาชน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ร่างทรง 15 คน และชาวบ้าน 30 คน ในตำบลทับเที่ยง บ้านควน โคกหล่อ น้ำผุด บ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความเชื่อด้านจิตวิญญาณมีความละเอียดอ่อนและอาจมีผลกระทบกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผู้วิจัยสามารถถ่ายทอดและสื่อสารตามปรากฏการณ์และข้อมูลที่ได้รับโดยตรงจากกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสังเกตร่วมโดยให้ความสำคัญแก่สภาพวัฒนธรรมของร่างทรง บุคคลที่มีการติดต่อสัมพันธ์ การใช้ภาษาท่าทาง การแสดงพฤติกรรมเพื่อเข้าใจบริบทและสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างร่างทรงกับผู้มารับบริการ

เก็บข้อมูลเอกสารนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎี เข้าสู่สนามช่วงเทศกาลกินเจ ค้นหาและติดตามร่างทรงตามศาลเจ้า สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์เจาะลึก ในระยะแรกผู้วิจัยเก็บข้อมูลในรูปแบบผู้มารับบริการเพื่อเก็บข้อมูลทางกายภาพและพิธีกรรมทั่วไปในศาลเจ้า ลักษณะการให้บริการ ทำให้สามารถสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างและบริบทภายในศาลเจ้าได้อย่างเป็นธรรมชาติ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์และวิธีการแก่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มหลักคือ ร่างทรงและผู้มารับบริการ

เมื่อได้ข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว จึงวิเคราะห์และจัดระเบียบ จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบและตรงประเด็น ไม่ซ้ำซ้อน รวมทั้งออกแบบเก็บข้อมูลในส่วนที่ขาด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพตามแผนการวิจัย และสรุปข้อมูลตามวัตถุประสงค์ นำแนวคิดและทฤษฎีเป็นตัวกำหนด 1) วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยา เช่น ทฤษฎีโครงสร้าง ทฤษฎีบทบาท แนวคิดเกี่ยวกับอัตตะ แนวคิดการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยมแนวนาฏการ และสรุปภาพรวมเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และหาข้อมูลเพิ่มเติม 2) เก็บข้อมูลเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์ซ้ำและการสังเกตการณ์เพื่อหาข้อสรุป 3) การวิเคราะห์ โดยจัดรูปแบบความสัมพันธ์ของข้อมูลและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งสุดท้ายก่อนเสนอผลการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า

1. ผู้ที่ทำการจัดการภายในศาลเจ้าขณะทำพิธีเข้าทรง ประกอบด้วย ร่างทรง พี่เลี้ยง สาธุชน ธงอาญาสิทธิ์ ธงประกาศิตแห่งเทพ ตะเกียงหน้าพระ เครื่องหาควัน กิมซันหรือพระปฎิมา เกี้ยวใหญ่ จิบสุหรืออาวุธของกองทหารเกียรติยศ เทพประธานคือกั๋วอ๋องโตเต๋ พิธีล้างทอง ธงเจ ของไหว้ อาหารเจ งานเฉลิมฉลอง ผลไม้ พืชยักเสา เต็งโกหรือขึ้นเสาทวดาถือเป็นสัญลักษณ์ว่าได้เริ่มต้นประเพณีกินเจ พิธีแขวนตะเกียง พิธีป้างเอี้ยงเป็นพิธีแรกก่อนการเข้าสู่พิธีกินเจ ทำความสะอาดภาชนะ พิธีบูชาเจ้า พิธีโชกุ้นหรือพิธีเลี้ยงอาหารและหญ้าให้กับทหารและม้า พิธี

สวดมนต์ พิธีบูชาดาว พิธีล้างเกี้ยว พิธีแห่พระ การแสดงอภินิหาร พิธีหามเกี้ยว พิธีส่งพระ การรับองค์ไต่ซื่อเอี้ย ทำงเด็ก พิธีเทกระจาด พิธีป้ายตัวคือการอัญเชิญดวงจิตของพระและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่บนโต๊ะพระ พิธีผ่อถ่อคือการส่งองค์ไต่ซื่อเอี้ยพร้อมมงครักษ์ ล่ามผู้ทำหน้าที่อัญเชิญเทพเจ้า ยันต์ เอี่ยม

2. บทบาทของร่างทรงเทพเจ้าจีนที่มีต่อสังคมปัจจุบัน ด้านเศรษฐกิจมีการกระจายรายได้ระหว่างสาธุชน ธุรกิจตัดเย็บชุดทรงเจ้า ขายและรับแกะรูปปั้นเทพเจ้าจีน การจัดโต๊ะรับพระออกโปรดสาธุชนและทำเรือส่งพระ ด้านให้คำปรึกษาแนะนำ ร่างทรงเสมือนแพทย์จิตเวชรักษาโรคแพทย์แผนโบราณ การอาบน้ำพร ชี้แนะวิธีปฏิบัติเมื่อประสบความล้มเหลวในชีวิต ทำนายดวงชะตา สะเดาะเคราะห์ หาฤกษ์ยาม หาของหาย ต้องคดีความ การตั้งชื่อ เปลี่ยนชื่อ การเซ่นไหว้ ตั้งศาลตั้งจูเอี้ยะ ด้านบำเพ็ญประโยชน์และสาธารณะกุศล ช่วยงานวัดและศาลเจ้า บริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ทำบุญโลงศพ เลี้ยงอาหารสัตว์จรจัด ไถ่ชีวิตโคกระบือที่กำลังตั้งครุภัก ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงที่ยากจน จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ด้านการเรียนรู้เพื่อนำเอาพิธีกรรม ความเชื่อ ศาสนามาเชื่อมโยงกัน ร่างทรงกับพระรัตนตรัยมีความสัมพันธ์กันในระบบความเชื่อเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือความศักดิ์สิทธิ์แก่พิธีกรรม เป็นผู้ทำหน้าที่เผยแผ่พระรัตนตรัย ด้านสาธารณสุข ร่างทรงที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแล แนะนำสาธารณสุขมูลฐานด้านโภชนาการ สุขศึกษา การสุขาภิบาล อนามัยแม่และเด็ก การส่งเสริมสุขภาพจิต อนามัยสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองผู้บริโภค การป้องกัน ควบคุมอุบัติเหตุ อุบัติภัยและโรคไม่ติดต่อ การรักษาโรคที่แพทย์ตรวจไม่พบ ด้านสัญลักษณ์กับการสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายจีนจะผสมกลมกลืนกับคนไทยด้วยการแต่งงาน รื้อฟื้นและธำรงสัญลักษณ์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จีน ภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ตำนาน ประวัติศาสตร์จีนผ่านงานศิลปะ หนังสืองานศพ ด้านสัญลักษณ์แสดงการปรับตัวของชาวไทยเชื้อสายจีนให้เข้ากับสังคมพหุวัฒนธรรมไทย การอยู่ร่วมกันภายใต้วิถีต่างศาสนา กลายเป็นพหุลักษณะที่แตกต่างแต่อยู่ด้วยกันภายใต้ความหลากหลายและความเชื่อส่งผลให้เกิดขันติธรรม เคารพและให้เกียรติต่อความแตกต่าง มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองแต่หลอมรวมกันได้ลงตัว ด้านพหุวัฒนธรรมทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าใจชาวจีนต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมเชิงชาติพันธุ์จะเชื่อมโยงไปสู่กลุ่มชาติพันธุ์อื่นทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ความเชื่อ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถี วัฒนธรรมและเพศที่ไม่ได้รับความเท่าเทียมกัน ด้านวิวัฒนาการของความเป็นพลเมืองเกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน อยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างและพยายามปรับตัวให้เข้ากับทุกเชื้อชาติ ศาสนา วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ เคารพในหน้าที่ สิทธิเสรีภาพ เรียนรู้ความแตกต่างเปิดใจกว้างพร้อมรับสิ่งใหม่ผ่านแหล่งความรู้ที่หลากหลายด้วยใจที่ไม่มีอคติ ด้านวัฒนธรรมการทำงานล่วงเวลา การทำงานของร่างทรง เศรษฐกิจแบบหยาดเหงื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอาหารเจซึ่งต้องรองรับสาธุชนจำนวนมากให้มีเพียงพอ ด้านการอบรมเลี้ยงดูลูกของครอบครัวคนไทยกับคนไทยเชื้อสายจีนมีส่วนในการกำหนดลักษณะนิสัยและการกระทำของลูก การปลูกฝัง อบรม ชัดเกล้าของครอบครัวทำให้ลูกของร่างทรงชาวไทยเชื้อสายจีนได้เป็นผู้ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ เป็นการแสดงความกตัญญูต่องานที่ต่อบรรพชน ด้านเป็นสัญลักษณ์ที่ถูกรื้อฟื้นเพื่อให้ดำรงอยู่สืบไป การใช้ภาษาจีนที่ร่างทรงใช้ในการสื่อสารขณะเข้าทรงหรือในการประกอบพิธีกรรม ความเชื่อในการพัฒนาจิตใจ คุณค่าของประเพณี ส่งเสริมบทบาทของร่างทรงในการพัฒนาสังคม เข้าใจขั้นตอนแบบแผนความเชื่อที่มีการปฏิบัติมาและเพื่อสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ ด้านทำให้เกิดความสามัคคี ความเชื่อ ความศรัทธาถือเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์ประเพณีถือศีลกินเจและกิจกรรมของศาลเจ้า เป็นประเพณีที่มีผลต่อการรักษาสุขภาพ ด้านการเมือง บทบาทของร่างทรงในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ศาลเจ้าคือสถานที่ซึ่งมีการหาเสียง เพราะร่างทรงสามารถกำหนดทิศทางในการเลือกตั้งได้

3. ความเชื่อและทัศนคติต่อร่างทรงเทพเจ้าจีนของประชาชน ประชาชนมีทัศนคติด้านบวก มูลเหตุที่

ต้องมาเป็นร่างทรง เพราะความกลัวและความต้องการทางร่างกาย เชื่อว่าเทพเจ้ามาจับทรงเนื่องจากความเสื่อมของพุทธศาสนา ศีลธรรม โลกวนวาย เกิดภัยพิบัติ สงคราม การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เทพเจ้าไม่มีที่อยู่ ผู้เป็นร่างทรงจะต้องเป็นมีลักษณะเป็นผู้มีบุญที่เทพเจ้าเลือกแล้ว คนชะตาขาด คนที่เคยบนบานศาลกล่าวไว้ คนมีองค์เทพคุ้มครอง ความเชื่อและการบูชาเทพเจ้าจึงสะท้อนทุนนิยมความเชื่อพิธีสะเดาะเคราะห์การอาบน้ำพร น้ำวุ้น เพิ่มอาคม การเข้าทรงมีผลกระทบด้านบวก โดยร่างทรงจะแสดงหลักธรรมให้สาธุชนฟัง รับปรึกษาปัญหา เชื่อว่ามนุษย์สามารถติดต่อกับโลกวิญญาณและเทพเจ้าทางกระแสดิจหรือเทพเจ้าติดต่อกับมนุษย์ทางกลางสังขรณ์ การฝัน การเข้าทรง (เดชา โกกะอินทร์, 2565); (อุกฤษฏ์ วงษ์มณฑา, 2565) ในทางตรงกันข้าม กลุ่มที่มีความลังเลใจแต่มารับบริการเพราะอยากลองว่าร่างทรงจะสามารถช่วยแก้ปัญหาได้หรือไม่ เนื่องจากไม่มีทางแก้ปัญหาอื่นแล้ว ข้อดีของการเข้าทรงคือเป็นที่พึ่งทางใจ แก้ปัญหาให้คนในสังคม ข้อเสียคือทำให้เกิดความมกมาย ถูกหลอกลวง เชื่อว่าองค์เทพลี้ลับรังเกียจกายหยาบและจิตของมนุษย์ จึงไม่จำเป็นต้องมาเข้าทรง เพราะมนุษย์ไม่มีบุญบารมีมาก (เพียงใจ ปานาพม, 2565); (สุภาภรณ์ แซ่อึ้ง, 2565) กลุ่มที่ไม่มีความเชื่อถือการเข้าทรงเลย เป็นกลุ่มที่มารับโดยการตามญาติพี่น้อง เพื่อน หรือเพราะอยากรู้อยากเห็น ถูกบังคับ ชักจูงให้มาลองใช้บริการจากร่างทรงในการแก้ปัญหาชีวิต สาธุชนเห็นว่าการเข้าทรงเป็นสิ่งที่ตมตุน หลอกลวง เชื่อในสิ่งที่ไม่มเหตุผล ทำให้คนมกมาย แต่ยอมรับว่าการเข้าทรงก็มีประโยชน์ต่อสังคมในการเป็นที่พึ่งทางใจ ในแนวคิดเชิงจิตวิทยาเป็นแคโรคทางจิต (สรณทัต ดิดศิริ, 2565); (จิราพร ชูบัว, 2565)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วเห็นว่า

1. บทบาทของร่างทรงเทพเจ้าเงินในจังหวัดตรังที่มีต่อสังคมปัจจุบัน ด้านเศรษฐกิจ ร่างทรงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจ สังคม มีหน้าที่ช่วยแก้ปัญหาให้คนในสังคม ทำให้เกิดการพบปะสังสรรค์กัน การจัดพิธีกรรมยังทำให้เกิดการกระจายรายได้ จากการใช้จ่ายซื้อของสำหรับทำพิธีกรรม (ก้องเกียรติ พึ่งสงวน, 2561) ด้านให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้มาพบร่างทรงเพื่อรักษาโรคที่รักษาไม่หายจากแพทย์แผนปัจจุบัน เพราะมีความทุกข์กายใจจึงมาหาเจ้าเพื่อให้เกิดกำลังใจหรือมาขอคำแนะนำ ความเชื่อการเข้าทรง ทำให้ร่างทรงสามารถสร้างสรรค์หรือทำลายผู้มารับบริการได้ ว่าร่างทรงมีบทบาทที่ในการแก้ปัญหาครอบครัว การงาน ความรัก การเรียน การเจ็บป่วย (พรพรรณ จันทโรนานนท์, 2561) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์และสาธารณะกุศล ปฏิบัติกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม ช่วยกิจกรรมในชุมชน ร่วมกับสาธุชนในการบริจาคสิ่งของให้แก่วัด โรงเรียน บ้านพักคนชรา สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติผ่านมูลนิธิเพื่อการกุศล มูลนิธิบรรเทาสาธารณภัย ทำบุญโลงศพคนไร้ญาติ เลี้ยงอาหารสุนัขและแมวจรจัด ไถ่ชีวิตโคกระบือที่กำลังตั้งครรภ์มาจากโรงฆ่าสัตว์ ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงที่มีฐานะยากจน จัดกิจกรรมและบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพในชุมชน (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2564) ด้านการเรียนรู้เพื่อนำเอาพิธีกรรม ความเชื่อและศาสนามาเชื่อมโยงกัน การเข้าทรงทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีการทำบุญทำทานหรือก่อให้เกิดการรวมกลุ่มและร่วมมือกันของคนในสังคมในทิศทางที่สร้างสรรค์ การเข้าทรงเป็นระบบความเชื่อของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของปัจเจกชนและประชาชนควบคู่ไปกับศาสนาพุทธ พิธีกรรมเข้าทรงสอดคล้องกับความเชื่อดั้งเดิมชาวบ้านที่ผสมผสานความเชื่อพุทธศาสนาบางส่วนเข้ากับความเชื่อเรื่องผีสงเทวดาและการนับถือผี ทำให้การเข้าทรงกลายเป็นปรากฏการณ์ที่เห็นกันอยู่ทั่วไป รูปแบบการเข้าหาอำนาจศักดิ์สิทธิ์ในศาสนามีลักษณะแตกต่างกัน แม้ว่ามนุษย์จะสามารถติดต่อกันได้โดยตรงด้วยการสวดอ้อนวอน การบนบานหรือการประกอบพิธีกรรม แต่บางศาสนามีผู้ประกอบพิธีหรือทำหน้าที่ติดต่อกับอำนาจศักดิ์สิทธิ์ในรูปแบบคนกลางคือคนทรงและพระสงฆ์ (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2564) ด้านสาธารณสุข ร่างทรงจะต้องรักษาความสะอาดของร่างกาย รักษาศีล 5 และประพฤติตนดีทั้งกายและใจ ด้านสุขภาพพิธีการกินผักจำเป็นต้องรับประทานอาหารตามหลัก ผู้ที่เข้ามาเป็น

ร่างทรงจะต้องเข้าร่วมปฏิบัติตามหลักพิธีคือการกินผัก ซึ่งทำให้มีสุขภาพแข็งแรงและได้รับการขับสารพิษออกจากร่างกาย และด้านจิตใจเชื่อว่าการกินผัก ละเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์คือการถือศีลจึงทำให้จิตสงบ ทำให้มีสติมั่นคง มีสมาธิ เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิต (พระสมุห์สุรพงษ์ ปณฺญาพโล (สืบนุช), 2560) ด้านสัญลักษณ์กับการสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายจีน การสร้างอัตลักษณ์ของคนจีนโดยใช้หนังสืองานศพก็เป็นวิธีที่คนจีนนิยมใช้มากขึ้น สัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นจีน ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนาผ่านพิธีกรรม เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมกันในความเป็นชาติพันธุ์จีน(พระมนตรี อธิจิตโต (สัสสินทร), 2559) ด้านสัญลักษณ์ที่แสดงการปรับตัวของชาวไทยเชื้อสายจีนให้เข้ากับสังคมพหุวัฒนธรรมทางศาสนากับแนวทางการอยู่ร่วมกันของคนจีนและคนไทย รากฐานวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีนมาจากรุ่นพ่อแม่ที่อพยพเข้ามาไทย เมื่อครั้งอดีตคนจีนที่อยู่ในไทยไม่เหมือนกับคนจีนในจีนแผ่นดินใหญ่ เพราะคนจีนในไทยมาไทยตั้งแต่สมัยก่อนคอมมิวนิสต์ยึดประเทศจีนคุณค่าทางจริยธรรมขงจื้อ พุทธศาสนายังยึดถือทำให้บุคลิกภาพ อุปนิสัยคนจีนโพ้นทะเลต่างกับกับคนจีนแผ่นดินใหญ่ ความเป็นจีนในโพ้นทะเลเริ่มลดน้อยลง จางหายไปตามอายุขัย คนรุ่นปู่ย่าตายายจะรักษาความเป็นจีนไว้สูง แต่เมื่อรุ่นลูกหลานจะเริ่มพูดภาษาจีนไม่ได้ และไม่เข้าใจวัฒนธรรมจีนของตนเอง (ภูมิชนุตม์ อุดก่าธง, 2558) ด้านพหุวัฒนธรรมทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คนส่วนใหญ่เข้าใจลัทธิทรงเจ้าเข้าผีเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ไสยศาสตร์และกระแสพุทธพาณิชย์ในสังคมสมัยใหม่ การทรงเจ้าเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในวัฒนธรรมไทยดั้งเดิม แต่ได้ปรับเปลี่ยนและนำเสนอความหมายที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชากรในเมือง ลัทธิพิธีทรงเจ้ามีความเชื่อเรื่องวิญญาณและอำนาจศักดิ์สิทธิ์เป็นศูนย์กลางของลัทธิพิธี ความเชื่อที่ว่าอำนาจบารมีขององค์เทพสามารถช่วยแก้ปัญหาโลกนี้ได้ หากองค์เทพได้รับการสวดอ้อนวอนและบูชาอย่างเหมาะสม ช่วยให้เข้าใจปฏิบัติการทางวาทกรรมในสังคมไทย โดยเฉพาะการโต้แย้งระหว่างพุทธศาสนากับไสยศาสตร์ อำนาจรัฐกับเสรีภาพในการนับถือศาสนาของปัจเจกบุคคล และการคงอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันของความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนาที่แตกต่างกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ประยุตโต), 2557) ด้านวิวัฒนาการของความเป็นพลเมือง การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน อยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างและพยายามปรับตัวให้เข้ากับทุกเชื้อชาติ ศาสนา วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ เคารพในหน้าที่สิทธิเสรีภาพ เรียนรู้ความแตกต่างเปิดใจกว้างพร้อมรับสิ่งใหม่ของชาติอื่นผ่านแหล่งความรู้ที่หลากหลายด้วยใจที่ไม่มีอคติ ยึดมั่นในขันติธรรม มีความอดทนอดกลั้น ปรับวิธีคิดและท่าทีให้เป็นกลางสอดคล้องกับสภาพสังคมแห่งความหลากหลาย เคารพและให้เกียรติต่อความแตกต่าง คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนมีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติหรือให้สิทธิพิเศษเฉพาะสาธุนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจของผู้อื่น ส่งผลเป็นหลากหลายความเชื่อต่างวิถี แต่อยู่กันได้อย่างมีความแตกต่าง ด้านวัฒนธรรมการทำงานล่วงเวลา สำนักงานสถิติแห่งชาติจีนในปี 2022 พบว่าจากการประกาศเวลาเฉลี่ยการทำงานของคนจีนในแต่ละสัปดาห์ พนักงานบริษัทจีนทั่วประเทศทำงานเฉลี่ย 46 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ยังมีคำกล่าวเชิงเสียดสีวิถีชีวิตคนทำงานสำนักงานว่ากินน้อยกว่าหมู ทำงานหนักกว่าวัว นอนดึกกว่าสุนัข ตื่นเช้ากว่าไก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูลูกของครอบครัวคนไทยกับคนไทยเชื้อสายจีน การเป็นร่างทรงเปิดโอกาสให้ผู้หญิงผลิตและใช้วาทกรรม อำนาจของพิธีกรรมต่อต้านอำนาจที่มีศูนย์กลางอยู่ที่เพศชาย ทั้งในส่วนที่เป็นหลักธรรมคำสอนและความเชื่อ โดยการใช้สัญลักษณ์ของพุทธศาสนา ผู้หญิงสามารถค้นหาเอกลักษณ์และบทบาททางเพศของตน สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความเชื่อ พิธีกรรมและสังคมจากการเป็นร่างทรง ใช้การทรงเจ้าเป็นแหล่งพักพิงทางจิตใจและศีลธรรมจากความวุ่นวาย แตกต่างกับการเลี้ยงดูลูกของคนไทยเชื้อสายจีนที่จะให้ความสำคัญในการเป็นผู้นำครอบครัวกับผู้ชายมากกว่า (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ประยุตโต), 2559) ด้านเป็นสัญลักษณ์ที่ถูกรื้อฟื้นเพื่อให้ดำรงอยู่สืบไป การถือศีลกินเจของคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต โดยจะเลือกรับประทานเฉพาะผัก 9 วัน นุ่งขาวห่มขาว ปฏิบัติตนอยู่ในศีลเจ้า จะมีการประกอบพิธีกรรมทรงเจ้า เพื่อให้เจ้าองค์ที่ประทับช่วยขจัดทุกข์และเป็นสิริมงคลสำหรับคนทรง บางคนที่ไม่สามารถพูดภาษาจีนมาก่อนก็สามารถ

พูดออกมาได้ เพราะนั่นคือวาจาของเจ้าที่ประทับในร่าง สิ่งเหล่านี้คือปาฏิหาริย์และความเชื่อ และยังคงสืบทอดอยู่จนปัจจุบัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ประยุตโต), 2557) ทำให้เกิดความสามัคคี ความเชื่อ ความศรัทธาเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์ประเพณีถือศีลกินเจและกิจกรรมของศาลเจ้า ปัจจุบันบทบาทของร่างทรงเปลี่ยนแปลงไปคือจากเป็นผู้รักษาโรคทางร่างกายเป็นหลัก ได้เปลี่ยนเป็นผู้ทำนายดวงชะตาเป็นการช่วยบำบัดอาการทางจิต การที่คนในสังคมหันไปพึ่งพาร่างทรง น่าจะเป็นเพราะว่าในทางพระพุทธศาสนาคำสอนมีลักษณะที่เป็นอุดมคติมากเกินไป คนทั่วไปในสังคมเข้าถึงได้ยาก แต่ไสยศาสตร์สามารถให้ความชัดเจนในการแก้ปัญหาได้ตรงกับความต้องการของคนมากกว่าที่ต้องการจะเห็นผลของการแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว โดยอาศัยอำนาจสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่นเทพเจ้า ร่างทรงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผู้ปฏิบัติหรือดำเนินการทางไสยศาสตร์จึงยังคงได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบัน (เสนห์ สุภาชิต, 2556) ด้านการเมือง ระบบการเมืองที่นับถืออำนาจศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ หาได้เป็นเรื่องมลายไม่ ความเชื่อนี้คงอยู่อย่างเห็นได้ชัด ดังประเพณีการเข้าทรงผีเจ้านายในภาคเหนือของไทย ยังมีการเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการของสังคมในทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ประเพณี ความเชื่อทางศาสนา อำนาจศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติเป็นปรากฏการณ์สังคมที่มีมาในประวัติศาสตร์ มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่สอดคล้องกับโครงสร้างด้านอื่นๆ ของสังคมอย่างยากที่จะแยกออกจากกัน ร่างทรงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางติดต่อกับผีหรือเทพและมีการถ่ายทอดความเชื่อสอดคล้องกับเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เมื่อมีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองในล้านนาไทยและเชียงใหม่ กระบวนการรวมศูนย์อำนาจทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความเชื่อก็เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ในขณะที่อำนาจเจ้าผู้ครอบครองนครถูกลดลง อำนาจของผีท้องถิ่นก็ต้องลดลงไปด้วย เมื่อมองที่โครงสร้างของผีและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายอย่างมีสัมพันธภาพกับการเปลี่ยนแปลงการปกครองทางการเมืองและเศรษฐกิจก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในลักษณะความสำคัญของอำนาจศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในกรุงเทพฯ จะมีอิทธิพลและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น (พรทิพย์ พงษ์กิตติวงศ์, 2563)

2. ความเชื่อและทัศนคติต่อร่างทรงเทพเจ้าเงินของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านบวก เทศกาลกินเจที่เมืองตรังมีมาทรงหนุ่มแต่ถือไม้เท้าเดินหลังโก่ง พูดเสียงคนแก่ ใช้ทวนเหล็กขนาดใหญ่หนักกว่า 10 กิโลกรัม แท่งที่กระพุงแก้ม ต้องมีพี่เลี้ยงช่วยยกปลายทวนอีกข้างหนึ่งไว้ และคนหามเกี้ยวไม้ ซึ่งดินเองได้เมื่อเสียงประทัดเมื่อเสร็จพิธีกรรมผู้เป็นร่างทรงไม่รู้สึกรู้สีกเจ็บและไม่รู้สึกตัวว่าทำอะไรในขณะที่เข้าทรง แผลที่เกิดขึ้นก็มีเลือดซึมออกมาเล็กน้อย ไม่ช้ำก็หายเป็นปกติ เพียงใช้ขี้ธูปปะแผลเท่านั้น ผู้เป็นร่างทรงไม่เคยมีความเชื่อเรื่องนี้มีมาก่อน ยอมรับว่าชีวิตเขาดีขึ้น สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถอธิบายด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ได้ แต่สิ่งเหล่านี้เป็นความเชื่อที่ค้ำจุนสังคมไทยให้อยู่ในกรอบแห่งความดีงาม ประเพณีกินผักของจังหวัดภูเก็ต เกิดจากการอพยพมาของจีน เมื่อคณะจ้าวจากประเทศจีนมาเปิดการแสดง เกิดโรคภัยไข้เจ็บในหมู่บ้าน ประเพณีกินผักจึงถูกยกขึ้นมาประกอบเป็นพิธี เพื่อขอขมาโทษสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เกิดเป็นเทศกาลกินผักที่ถือปฏิบัติกันมาจนปัจจุบัน โดยมีร่างทรงที่ถูกคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของเทพเจ้าเงินเป็นสื่อกลางที่ดำเนินพิธีกรรม (พระสมุห์สุรพงษ์ ปญญาโณ (สีบุญ), 2560) การเข้ามาเป็นร่างทรงเพื่อต่อดวงชะตาให้ผู้ชะตาขาดแต่ยังไม่ถึงเกณฑ์จะต้องตาย และผู้ที่มีเทพเจ้าเงินคุ้มครอง หรือมีการสืบทอดจากบรรพบุรุษ การเป็นร่างทรงทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านร่างกาย ความคิด จิตใจและสังคม การเป็นร่างทรงจะช่วยจัดสิ่งไม่ดี รักษาโรคภัย บันดาลความเจริญในการประกอบอาชีพและความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ด้านสังคมก่อให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม เกิดการพบปะกลุ่มคนและเกิดความสัมพันธ์ตามมา ด้านสุขภาพพิธีกินผักทำให้สุขภาพแข็งแรง ได้ขับสารพิษออกจากร่างกาย ด้านจิตใจเชื่อว่าการกินผักคือการถือศีลจึงทำให้จิตสงบ มีสติ มีสมาธิ (พระมนตรี อธิจิตโต (สัสสินทร), 2559) ด้านทัศนคติที่มีต่อร่างทรง สาธุชนที่ไม่แน่ใจในร่างทรงบทบาทพื้นฐานของร่างทรงคือการทำนาย สามารถจะรู้ผลเหตุของเคราะห์ร้าย เขาจะถูกคาดหวังให้เปิดเผยสาเหตุความทุกข์ของลูกคำที่จะได้ฟังคำอธิบาย คำทำนาย ถ้าเขาคาดเดาความคิดของลูกคำผิดพลาด ลูกคำก็จะตำหนิว่าร่างทรงไม่ได้อยู่ในภวังค์จริง ทำให้เสียลูกคำ ทำให้เสียชื่อเสียง การทำนายจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องจำแนกสถานการณ์และสร้างคำอธิบายความเคราะห์ร้ายของลูกคำบนพื้นฐานการคำนึงถึงเชิงประจักษ์เกี่ยวกับโครงสร้าง

ทางสังคมที่ตึงเครียด ซึ่งถูกแสดงต่อลูกค้าเสมือนการรู้เห็นอย่างอัศจรรย์ เพื่อจะอธิบายความทุกข์หรือความเคราะห์ร้าย ลูกค้าจะเกิดความเชื่อในสิ่งที่ได้ยินและยินดีที่จะจัดพิธีกรรมตามที่ร่างทรงสั่ง ร่างทรงจะประสบความสำเร็จก็โดยการที่เขาพูดในสิ่งที่ผู้ฟังปรารถนาและการใช้ไหวพริบ ร่างทรงยังมีบทบาทในการรักษาโรคและทำให้ฝนตก ทำให้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่มชนในการประกอบพิธีกรรมด้วย (พรพรรณ จันทโรนานนท์, 2561) ดังนั้นในอีกด้านหนึ่ง ร่างทรง คือ นักจิตวิทยาเคราะห ค้นหาสิ่งที่อยู่ในจิตสำนึกและที่ซ่อนเร้นอยู่ใต้จิตสำนึกของผู้ป่วย ที่มีความคิดเห็นว่าร่างทรงคือนักจิตวิทยา รู้ธรรมชาติของมนุษย์ เป็นผู้มีความรู้สึกลึกซึ้งในการรับรู้สิ่งต่างๆ เป็นผู้เชี่ยวชาญโรคจิตประสาท มองว่าร่างทรงเป็นเหมือนจิตแพทย์ เข้าใจภาวะทางจิตและธรรมชาติของมนุษย์และรู้วิธีการรักษา ร่างทรงเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวัฒนธรรมที่อาศัยอยู่ ทำให้เข้าใจวิถีชีวิต ความรู้สึกและการปฏิสัมพันธ์ของคนในวัฒนธรรม ส่งผลให้สามารถรักษาอาการทางจิตของคนในบริบทวัฒนธรรมนั้นได้ ใช้ศิลปะการแต่งกายเหมือนสัญลักษณ์ที่ช่วยทำให้ภาพของเทพในจินตนาการเป็นจริง และมีอิทธิพลในการควบคุมความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ของผู้อื่นได้ (ภูมิษณุตร์ อุดก่าธง, 2558) ซึ่งอาจมีนัยยะของการแฝงตัวในภาพของร่างทรงที่มีบทบาทต่อความคิดความรู้สึก รวมไปถึงการให้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ตามบริบทวัฒนธรรมของผู้ที่เข้ามาใช้บริการหรือผู้ที่ให้ความเคารพเชื่อถือได้ ทั้งนี้ จะขึ้นอยู่กับความเชื่อและศรัทธาที่ผู้มาขอรับบริการมีต่อร่างทรงนั้นด้วยเช่นกัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย คือ ควรนำเสนอหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตรัง เทศบาลนครตรัง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประจำจังหวัดตรัง และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความรู้ความเข้าใจการสืบสานประเพณีถือศีลกินเจ ในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อสร้างค่านิยมดีงามให้กับเยาวชนและสังคม โดยคำนึงถึงคุณค่าด้านจิตใจให้มากกว่าด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งศึกษาข้อมูลทางกายภาพและผู้ประกอบพิธีกรรมของศาลเจ้าในช่วงเทศกาลถือศีลกินเจ มีการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษา เพื่อจัดอบรมให้กับนักเรียนและนักศึกษาเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ตระหนักถึงความสำคัญในทุก ๆ ประเพณีของจังหวัดตรัง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีที่ดีงามของจังหวัดตรัง ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ คือ บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างทรงเทพเจ้าจีนและสาธุชนในท้องถิ่น ควรได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการเรียนรู้เรื่องราวของเทศกาลกินเจและอัตลักษณ์ของจังหวัดตรัง รวมถึงการใช้ประโยชน์จากกุศโลบายการดำรงอยู่ของคติความเชื่อ ตลอดจนการอนุรักษ์ให้ดำรงอยู่โดยชุมชนและสังคมควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ โดยอาศัยอิทธิพลทางความคิดและบทบาทของร่างทรงที่มีผลต่อผู้คนและชุมชน เช่น ด้านการรักษาภาวะเจ็บป่วยด้วยวิธีการทรงเจ้าที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพและอนามัย เป็นต้น ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาประเพณีถือศีลกินเจของศาลเจ้าอื่น ๆ และของวัดจีนต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน เพื่อทราบถึงข้อแตกต่างและภาพรวมของประเพณี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนทางในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์ประเพณีเหล่านี้ให้สามารถรับใช้สังคมได้อย่างมีคุณค่าตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- จิราพร ชูบัว. (1 ตุลาคม 2565). ความเชื่อความศรัทธาในพิธีกินเจ. (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ผู้สัมภาษณ์)
เดชา โกกะอินทร์. (23 กันยายน 2565). ความเชื่อแบบจีนและร่างทรงเจ้าพ่อเสือ. (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ผู้สัมภาษณ์)
พรทิพย์ พุทธิกิตติวงศ์. (2563). การวิเคราะห์การกินเจด้วยหลักกรรมในพุทธปรัชญา. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรศาสนาสอนศาสดมมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

- พรพรรณ จันทโรนานนท์. (2561). เทพและความเชื่อของชาวจีนใน พลิกตำราต้นเค้า 50 แขนง. กรุงเทพมหานคร: ประชาชาติธุรกิจ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ประยุตโต). (2557). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย. (พิมพ์ครั้งที่ 39). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2559). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฉลิธัมม.
- พระมนตรี อธิจิตโต (สัสสินทร). (2559). ศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องการเข้าทรงของชาวพุทธในเขตเทศบาลนคร ลำปาง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์สุรพงษ์ ปณฺญาพล (สีบุญชู). (2560). ศึกษาความเชื่อ และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาของร่างทรง กรณีศึกษา : อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพียงใจ ปานาพม. (4 ตุลาคม 2565). ความเชื่อความศรัทธาในร่างทรง. (อารีย์ ธรรมโศภน, ผู้สัมภาษณ์)
- ภูมิชนุตม์ อุดก่าธง. (2558). กระบวนการสร้างอำนาจเชิงอุดมคติของร่างทรงเทพอินดู ในพื้นที่พหุวัฒนธรรมของ จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาควิทยา บัณฑิตวิทยาลัย . มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สรณทัต ดิดศิริ. (1 ตุลาคม 2565). ความเชื่อความศรัทธาในพิธีกินเจ. (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ผู้สัมภาษณ์)
- สุภาภรณ์ แซ่อ้อง. (4 ตุลาคม 2565). การปฏิบัติตัวของผู้ถือศีลกินเจ. (อารีย์ ธรรมโศภน, ผู้สัมภาษณ์)
- เสนห์ สุภาจิต. (2556). การจัดการความรู้เรื่อง ผีเจ้าเข้าทรงเพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม : ศึกษากรณีเขต องค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2564). คติความเชื่อและพิธีกรรมในการตั้งศาลพระภูมิของชาวไทยพุทธ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (2564). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม. ใน ชาญ พนารัตน์ (บก.). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ สังคมวิทยา. เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุกฤษฏ์ วงษ์มณฑา. (23 กันยายน 2565). พิธีกรรมและร่างทรงผีเทียนอ้วง. (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ผู้สัมภาษณ์)